

TÜRKOLOJİYE
ZARIF BİR DOKUNUŞ:
PROF. DR.
ÖZEN YAYLAGÜL ÜSTÜNEL
ARMAĞANI

Editörler:
Hanife YAMAN
Sinan YAMAN

Ankara 2025

**Türkolojiye Zarif Bir Dokunuş:
Prof. Dr. Özen Yaylagül Üstünel Armağanı**

Editörler:

Hanife YAMAN

Sinan YAMAN

ISBN: 978-625-6444-51-5

1. Baskı

Aralık, 2025 / Ankara

Matbaa, Satış, Yayınevi, Sertifika No: 46683

Grafiker®

Yayınları

Yayın No: 512

Web: grafikeryayin.com

Kapak, Sayfa Tasarımı,

Baskı ve Cilt

Grafiker®

Grafik-Ofset Matbaacılık Reklamcılık

Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.

Oğuzlar Mahallesi

1396. Cadde No: 6/A

06520 Balgat-ANKARA

Tel : 0 312. 284 16 39

Faks : 0 312. 284 37 27

E-mail : grafiker@grafiker.com.tr

Web : grafiker.com.tr

Kitabın hukuksal ve bilimsel sorumluluğu yazarlarına aittir.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	3
SÖZ BAŞI.....	5
PROF. DR. ÖZEN YAYLAGÜL ÜSTÜNEL VE TÜRKOLJİ.....	7
<i>Hanife YAMAN</i>	
KUTADGU BİLİĞ'DE EŞ ANLAMLI FİİLLER.....	25
<i>Aynur ÖZ ÖZCAN</i>	
MODERN ÖZBEK TİYATROSUNUN DOĞUŞU VE GELİŞİMİ.....	41
<i>Fatma AÇIK</i>	
BURDUR HALKEVİ DERGİSİNİN FOLKLORİK AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	61
<i>Kadriye TÜRKAN</i>	
TÜRK KÜLTÜR HAZİNESİNİN MİSİR'DAKİ YOL HARİTASI: TÜRKÇE YAZMA ESERLER KATALOĞU.....	79
<i>Sami BASKIN- Esat LAYEK</i>	
YAPISAL UYUMDAN SEMANTİK UYUMSUZLUĞA: TÜRKÇEDE DUYGU FİİLLERİ VE YETERLİLİK.....	111
<i>Erkan HİRİK</i>	
RİSÂLETÜ'N-NUSHİYYE'DE GÖSTERİM.....	149
<i>Mediha MANGIR</i>	
DİLSEL ÖNERMELERDE DOĞRULUK KOŞULLARI İLE İLİŞKİLİ DURUMLAR.....	177
<i>Seçil HİRİK</i>	
ESKİ OĞUZ TÜRKÇESİ TIP METİNLERİNDE KADIN.....	197
<i>Hanife ALKAN ATAMAN</i>	
DÎVÂNU LUGÂTİ'T-TÜRK'TE DEĞİŞKELİ ATASÖZLERİNİN EŞ DEĞERLİLİĞİ.....	235
<i>Emrah BOZOK</i>	

TÜRKÇE NİTELEME SIFATLARINDA CİNSİYET TEMSİLİ: DERLEM TABANLI BİR İNCELEME.....	251
<i>Selcen KOCA-Hanne SEKİLİ</i>	
IRAK TÜRKMEN FOLKLORUNDAN KARŞILAŞTIRMALI BİR MASAL ÇÖZÜMLEMESİ: ÇOBAN MATALI.....	283
<i>Sinan YAMAN</i>	
SI- FİİLİNİN ESKİ TÜRKÇE METİNLERDEKİ KULLANIMI VE TAMLAYICI YAPILARLA İLİŞKİSİ.....	309
<i>Sümbül Begüm KÖRTELLİ</i>	
YENİ UYGUR TÜRKÇESİNDE PRAGMATİK NEZAKET İFADELERİ: ZUNUN KADİRİ ÖRNEĞİ.....	327
<i>Utku IŞIK</i>	
ATABETÜ’L-HAKÂYİK’TA SÖZCÜK YAPIMI: AD (İSİM) KATEGORİSİ.....	345
<i>Neslihan ÇELİK BAY</i>	
EKLER.....	365

SÖZ BAŞI

Türkolojinin kıymetli isimlerinden biri olan Prof. Dr. Özen Yaylagül Üstünel için hazırlanan bu kitapta, hocamız ile farklı şekillerde yolu kesişen akademisyenlerin bilimsel yazıları yer almaktadır. Türk dili ve edebiyatının farklı konularında özgün çalışmalar ortaya koyan Prof. Dr. Özen Yaylagül Üstünel'in eserleri, yeni çalışmaların yapılmasına öncülük etmiştir. Yaylagül Üstünel'in, özellikle dil biliminin farklı dalları ve konu başlıkları üzerine yaptığı araştırmaları, Türkoloji çalışmalarına yeni bakış açıları kazandırmış ve önemli katkılar sunmuştur.

Bu kitap, on beş müstakil kitap bölümünden oluşmaktadır. Birinci bölümde, Özen Yaylagül Üstünel'in hayatı, eserleri ve Türkoloji'ye katkılarını içeren bir bilimsel yazı yer almaktadır. Diğer bölümlerde ise her biri, Türkolojinin farklı konularına temas eden on dört bilimsel yazıya yer verilmiştir. Planlanan zamanı farklı sebeplerle aşan ve biraz geciken bu çalışmaya destek veren bütün hocalarımıza teşekkür ederiz.

Zarif duruşu, hanımefendi kimliğiyle tanınan Özen Yaylagül Üstünel, Türkoloji araştırmalarına, tabiri caizse “kadın eli” değdiren bilim insanlarından biri olmuştur. Bilimsel çalışmalarıyla alana katkı sağlayan ve çok sayıda öğrencinin yetişmesine vesile olan hocamız, bu günlerde emekliliğinin tadını çıkarmaktadır. Hocamız emekli olsa da ortaya koyduğu bilimsel bakış açısı, yayınları, yetiştirdiği öğrencileri ile Türk dili ve edebiyatının farklı disiplinlerine aktif bir şekilde katkı sağlamaya devam edecektir.

Akademik yolculuğumuzda, yollarımız kesiştiği için kıvanç duyduğumuz Özen hocamıza, bu armağan kitap ile “çam sakızı çoban armağanı” mahiyetinde teşekkür etmek istedik. Hocamızın ifadesiyle,

“Bu çalışmayı yapmak için bize sağlık ve güç veren *ulu, ediz, aziz, ağır, uluğ, yülek, erklig İdimize, Bayatımıza, Tenrimize, Rabbimize*” şükrediyoruz.

Türkolojiye yaptığı hizmetlerin ve bizlere verdiği emeklerin bir nişanesi olarak hazırladığımız bu mütevazı armağanı, kıymetli Özen Hocamızın kabul etmesi dileğiyle...

Hanife YAMAN

Sinan YAMAN

Ankara, 2025

KAYNAKLAR

- Alibekiroğlu, S. (2017). Türkçede sözcük türetme yolları. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, cilt 16(1), 35-46.
- Arat, R. R. (2006). *Atabetü'l-Hakayık* (3. baskı). TDK.
- Atalay, B. (1941). *Türk dilinde ekler ve kökler üzerine bir deneme*. Matbaai Ebüzziya.
- Banguoğlu, T. (1974). *Türkçenin grameri*. Baha.
- Caferoğlu, A. (1984). *Türk dili tarihi*. Kitabevi.
- Clauson, S. G. (1972). *An etymological dictionary of pre-thirteenth-century Turkish*. Clarendon.
- Çelik, N. (2019). Buddhist çevre Eski Uygur Türkçesi metinlerinde yabancı kökenli sözcükler üzerine bir değerlendirme. *Türkiyat Mecmuası*, 29 (2), 391-402.
- Demiryürek, H. (2012). *Atabetü'l-Hakayık'ın gramatiksel bağlam ve sıklık sözlüğü* [Yüksek lisans tezi]. Pamukkale Üniversitesi.
- Erdal, M. (1991). *Old Turkic word formation*. Harrassowitz.
- Ergin, M. (2011). *Orhun âbideleri*. Boğaziçi.
- Ergin, M. (2023). *Türk dil bilgisi*. Boğaziçi.
- Gabain, A. von (1988). *Eski Türkçenin grameri* (çev. M. Akalın, Çev.). Türk Tarih Kurumu.
- Karaağaç, G. (2012). *Türkçenin dil bilgisi*. Akçağ.
- Karakaş, Ü. (2022). *Edip Ahmet Yükneki'nin Atabetü'l-Hakâyık adlı eserinde kelime grupları ve cümle* [Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi]. Yüzüncü Yıl Üniversitesi.
- Korkmaz, Z. (2009). *Türkiye Türkçesi grameri şekil bilgisi*. TDK.
- Sarı, İ. (2015). *Türkçede ekleme dışı sözcük yapımı ve sözlükselleşme* [Doktora tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Togan, Z. V. (1981). *Umumî Türk tarihine giriş*. Enderun.